

ISSN 2311–9306

ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

ECONOMICS STUDIES

1 (31) – 2021

Львів
2021

ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ

Науково-практичний журнал

1 (31) квітень 2021

Засновник журналу:

Львівська економічна фундація

Про журнал:

Економічні студії
(Economics studies)

Періодичність виходу:

чотири рази на рік.

Мови видання:

українська, російська, англійська

ISSN: 2311–9306

Свідоцтво про реєстрацію ЗМІ:

КВ № 20515–10315

від 20 грудня 2013 р.

**Журнал включено до міжнародної
наукометричної бази Index Copernicus**

Адреса для листування:

Науково-практичний журнал

«Економічні студії»

а/с 341, м. Львів, 79000

www.lef.lviv.ua

info@lef.lviv.ua

Тел: +38 (063) 204 34 31

Науково-практичний журнал «Економічні студії»

присвячений актуальним проблемам розвитку сучасної економіки та пропонує своїм читачам розмаїття високоякісної інформації в галузі економічної науки.

Видання має тематичну спрямованість в межах таких наукових спеціальностей, як світове господарство і міжнародні економічні відносини; економіка та управління національним господарством; економіка та управління підприємствами; розвиток продуктивних сил та регіональна економіка; економіка природокористування; гроші, фінанси і кредит; демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика та інші галузі економічної науки.

Цільова аудиторія журналу: вчені, викладачі, докторанти, аспіранти, студенти, економісти, бухгалтери, державні службовці та всі, кого цікавить економічна тематика.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назви підприємств, організацій, установ та за порушення прав інтелектуальної власності інших осіб несуть автори статей. Висловлені у цих статтях думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї ніяких зобов'язань. Передруки і переклади дозволяються лише за згодою автора та редакції журналу. Автори зберігають за собою всі авторські права і одночасно надають журналу право першої публікації, що дозволяє поширювати даний матеріал із зазначенням авторства та первинної публікації в даному журналі.

Редактор, коректор – Ю.С. Павленко

Комп'ютерна верстка – Ю.Г. Войтюк

Віддруковано:

Видавничий дім «Гельветика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.

Підписано до друку 30.04.2021.

Формат 60x84/8. Папір офсетний.
Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Обл.-вид. арк. 14,01. Ум. друк. арк. 20,93.
Наклад 100 прим.
Замовлення № 0421/280.

ЗМІСТ

ЗОЛОТО, ЯК СТРАХОВКА ВІД КРИЗИ Батракова Т.І., Курдупа В.С.....	7
ОБЛІКОВО-НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ КРИПТОВАЛЮТИ В УКРАЇНІ Батракова Т.І., Сисоєва П.К.	12
DEVELOPMENT OF CRYPTOCURRENCIES IN THE MODERN SYSTEM OF MONEY CIRCULATION Verestova Alyona, Vereshchahina Hanna.....	16
ПРАКТИКА ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ В УКРАЇНІ НА МАТЕРІАЛАХ ФІЛІЙ NESTLE В УКРАЇНІ Булик О.Б.....	19
ВПЛИВ СТРУКТУРИ УПРАВЛІННЯ АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ Велика О.Ю.....	24
ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ ТА ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНА КОНВЕРГЕНЦІЯ: СУТНІСТЬ ТА АНАЛІЗ ВЗАЄМОДІЇ Верстяк А.В., Білоскурський Р.Р.....	29
РОЛЬ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ Гвазава Н.Г.....	35
ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ Голуб Н.О.....	40
«РОЗУМНІ МІСТА» У ПРОЦЕСАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ Діп І.Ю.....	44
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЮ НА БУДІВЕЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ Дорошенко В.М.....	50
НАПРЯМИ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ Єніна А.О., Островський Д.М.....	54
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ Єременко О.М., Ляшко І.І.....	61
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОМІЖНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ БАНКУ ЗГІДНО МСФЗ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ Жидовська Н.М.....	64
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ БІЗНЕС АНАЛІТИКИ Землякова О.Д., Буркіна Н.В.....	73
ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ НОВИХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ Клименко І.С., Кривенко О.К.....	78
КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК СКЛАДОВА УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА Кривошеєва С.В., Клименко І.С.....	83
МЕТОДИ ОЦІНКИ ІМІДЖУ ПІДПРИЄМСТВ Лаврик І.Ф., Артемчук В.О., Разводовська В.О.....	86

енергозбереження та бенчмаркінгу енергоефективності, відмітною властивістю яких є можливість систематизувати і концентрувати зусилля будівельного

підприємства на виконанні довгострокової стратегії, що позитивно впливає на підвищення конкурентоспроможності будівельного підприємства.

Література:

1. Акулова Я.Н. Энергоэффективность как способ повышения конкурентоспособности экономики. *Управление экономическими системами. Электронный научный журнал*. 2015. № 78. URL: <http://uecs.ru/uecs-78-782015/item/3614-2015-06-29-08-07-33> (дата звернення: 24.05.2020).
2. Гнедой Н.В. Энергоэффективность и определение потенциала энергосбережения в нефтепереработке. Киев : Наукова думка. 2008. 182 с.
3. Дзяна Г.О., Дзяний Р.Б. Соціально-екологічні аспекти реалізації державної політики у сфері енергозбереження України : монографія. Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України : ЛРІДУ НАДУ. 2010. 205 с.
4. Друкер П. Практика менеджмента. «Манн, Иванов и Фербер». 2015. 416 с.
5. Каплан Роберт С., Нртон Дейвид П. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию / пер. с англ. ЗАО Олимп-Бизнес. 2003. 304 с.
6. Проект Закона про енергетичну ефективність № 1165-IX від 02.02.2021 р. http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70687.
7. Дэвид Стокилл. Энергоэффективность в перерабатывающей промышленности. Руководство пользователя по стабильной энергоэффективности. *Вопросы экономики*. 2013. С. 51.
8. Суходоля О.М. Проблеми визначення сфери енергетичної безпеки. *Стратегічні пріоритети*. 2019. № 1. С. 5–17.
9. Репин В.В., Елиферов В.Г. Процессный подход к управлению. Моделирование бизнес-процессов. Москва: РИА "Стандарты и качество". 2008. 408 с.
10. Толстой М.Ю., Конюхов В.Ю., Соболев А.С. Перспективы коммерческого использования альтернативных источников энергии. *Вестник ИрГТУ*. 2013. № 5. С. 206–211.

УДК 336.345

НАПРЯМИ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

DIRECTIONS OF TAX ADJUSTING OF DEVELOPMENT OF REGIONS

Єніна А.О.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри митної справи
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця

Yenina Anastasiia

Ph.D. (in Economics), Associate Professor at Department of Customs Affairs
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Островський Д.М.

викладач кафедри митної справи
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця

Ostrovskiy Denys

Lecturer of the Department of Customs Affairs
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Стаття присвячена обґрунтуванню напрямків податкового регулювання розвитку регіонів. Авторами проаналізовано механізм впливу податкового регулювання на баланс інтересів держави і платників податку. Розглянуто схему зв'язку між рівнями державного регулювання регіонального розвитку та виявлено необхідність переорієнтування від прямих методів державної підтримки до непрямих методів. Виділено компоненти державного регулювання регіонального розвитку. У статті розглядаються етапи процесу податкового регулювання та його завдання. Матеріал висвітлює види інструментів державного регулювання територіального розвитку, також автори надають класифікацію інструментів податкового регулювання. Проаналізовано інструменти податкового регулювання за механізмом впливу.

Ключові слова: податкове регулювання, розвиток регіонів, регіональний розвиток, компоненти державного регулювання, інструменти державного регулювання, інструменти податкового регулювання.

Стаття посвящена обоснованню напрямлений податкового регулювання розвитку регіонів. Авторами проаналізовано механізм впливу податкового регулювання на баланс інтересів держави та плателючих податку. Розглянуто схему взаємозв'язку між рівнями державного регулювання регіонального розвитку та виявлено необхідність переорієнтування від прямих методів державної підтримки до непрямих методів. Виділено компоненти державного регулювання регіонального розвитку. В статті розглядаються етапи процесу податкового регулювання та його завдання. Матеріал освітає види інструментів державного регулювання територіального розвитку, також автори надають класифікацію інструментів податкового регулювання. Проаналізовані інструменти податкового регулювання за механізмом впливу.

Ключевые слова: податкове регулювання, розвиток регіонів, регіональний розвиток, компоненти державного регулювання, інструменти державного регулювання, інструменти податкового регулювання.

The article is devoted to the directions of the tax adjusting of development of regions. Authors analyze the mechanism of influence of the tax adjusting on balance of interests of the state and payers of tax. The chart of connection is considered between the levels of government control of regional development and the necessity of reorientation is deduced from the direct methods of state support to the indirect methods. The components of government control of regional development are distinguished. The stages of process of the tax adjusting and his task are examined in the article. Material lights up the types of instruments of government control of territorial development, also authors give classification of instruments of the tax adjusting. The instruments of the tax adjusting are also analysed after the mechanism of influence.

Keywords: tax adjusting, development of regions, regional development, components of government control, instruments of government control, instruments of the tax adjusting.

Постановка проблеми. Інтеграція України в європейське співтовариство передбачає забезпечення певного рівня добробуту країни та стабільного соціально-економічного розвитку. Забезпечення добробуту в країні прямо пропорційно залежить від добробуту кожного її регіону. В кожному українському регіоні є території, в першу чергу міста, які значно більш розвинуті і мають значно кращі умови життя, ніж периферійні віддалені сільські райони. Саме тому на регіональному рівні дуже важливо планувати розвиток регіону таким чином аби вирівнювати економічну спроможність слабших регіонів. При цьому важливо також вирівнювання організувати не через надання додаткових дотацій слабким територіям, а створюючи у слабких територіях нових центрів зростання, знову ж таки використовуючи для цього конкурентні переваги таких територій. Для покращення соціально-економічного стану регіонів країни, а в результаті і всієї держави має бути сформований комплексний підхід до територіального розвитку, але з урахуванням специфіки кожного регіону.

Податкове регулювання регіонального розвитку є одним з основних важелів впливу на соціально-економічний розвиток регіонів країни. Правильно сформоване податкове навантаження впливає на дохідну частину бюджетів та бажання сумлінно сплачувати податки та збори з боку суб'єктів господарювання. Податкове регулювання є стимулятором економічної активності в регіонах країни, але для ефективного розвитку має бути сформована стратегія з урахування специфіки території.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні основи та практичні аспекти податкового регулювання, а також проблеми податкового реформування знайшли своє відображення у працях українських вчених: В. Андрущенко [1], Г. Балашова [2], З. Варналія [3], В. Вишневецького [4], О. Гурнака

[5], Т. Єфименко [6], Ю. Іванова [7], Т. Калінеску [8], А. Кізіма [9], А. Крисоватого [10], А. Соколовської [11] та ін. Значний внесок у дослідженні проблем формування ефективної системи оподаткування, як одного з основних елементів макроекономічної політики у ринковій економіці, зробили класики економічної думки, а саме: Дж. М. Кейнс [12], Д. Рікардо [13], А. Сміт [14], М. Туган-Барановський [15].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Аналіз праць вітчизняних і зарубіжних дослідників крізь призму сучасних податкових трансформацій в Україні дозволяє стверджувати про відсутність комплексних підходів до податкового регулювання регіонального розвитку. Саме тому обґрунтування напрямів податкового регулювання розвитку регіонів України є безумовно актуальним та було обрано для дослідження. Виходячи з актуальності теми, з урахуванням стану розробки даного питання, метою дослідження є узагальнення і розвиток теоретичних і методичних підходів, а також розробка практичних рекомендацій щодо обґрунтування напрямів податкового регулювання розвитку регіонів України.

Виклад основного матеріалу. Ефективна система оподаткування неможлива без збалансованого податкового регулювання, яке враховує інтереси держави й платників податків. Механізм впливу податкового регулювання на баланс інтересів держави і платників податку зображений на рис. 1.

Оптимальна податкова політика будується з урахуванням зв'язку між рівнями державного регулювання, так як є одним з головних важелів впливу на розвиток регіонального соціально-економічного середовища.

При формуванні механізму державного регулювання в першу чергу розробляються цілі, сформовані на основі стратегічних та оперативних завдань розвитку держави та регіонів.

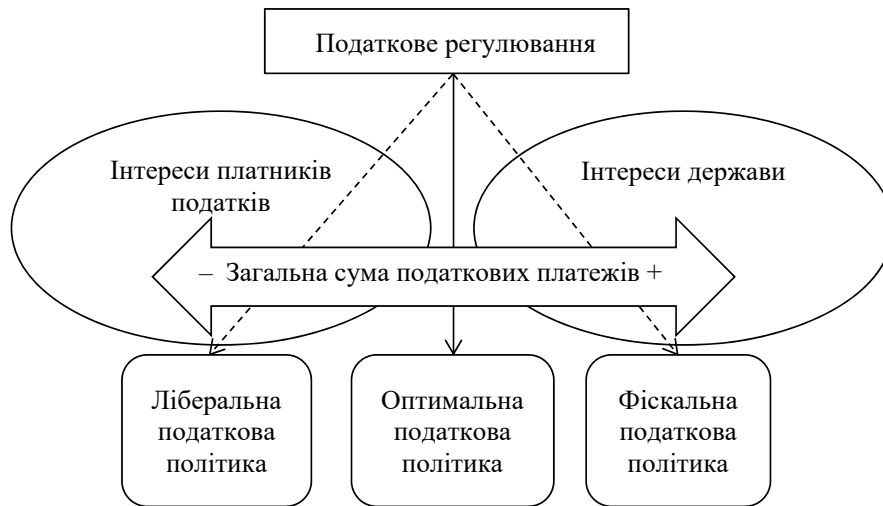

Рис. 1. Механізм впливу податкового регулювання на баланс інтересів держави і платників податку [7]

Регіональний рівень передбачає створення власних цілей розвитку, таких як: покращення бізнес-клімату, визначення точок зростання, на підставі яких створюються регіональні програми розвитку та здійснюється регулювання внутрішніх диспропорцій регіону.

Тенденції розвитку регіонів України свідчать про формування, протягом тривалого періоду, неефективної системи державного управління регіональним розвитком та непрозорого механізму фінансового забезпечення розвитку регіонів, відсутністю чітко визначеної державної політики у сфері регіонального розвитку, застарілим механізмом взаємовідносин на рівні «держава – регіон» та регіонів між собою, недосконалістю системи територіальної організації влади та зволіканням з проведенням реформування місцевого самовряду-

вання та адміністративно-територіального устрою (рис. 2) [16].

У сучасних умовах нерівномірності розвитку регіонів є актуальним зміна підходів до державного регулювання регіонального розвитку, а саме переорієнтування від прямих методів державної підтримки до непрямих методів.

Метою таких змін є стимулювання саморозвитку регіонів на основі мотивації регіональних органів влади до підвищення ефективності використання потенціалу регіонального розвитку. Тому, доцільним є виділення підтримуючої і стимулюючої компонент державного регулювання регіонального розвитку (табл. 1).

Державне регулювання регіонального розвитку може відбуватися двома шляхами, за допомогою підтримуючої чи стимулюючої компоненти.

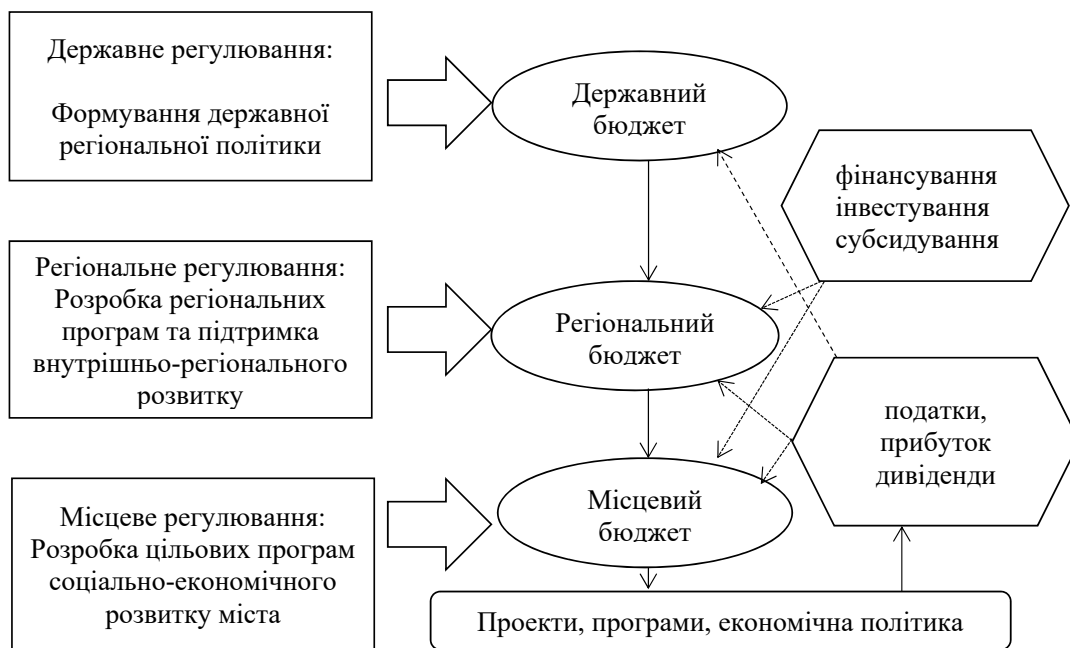

Рис. 2. Схема зв'язку між рівнями державного регулювання регіонального розвитку

Таблиця 1

Компоненти державного регулювання регіонального розвитку

Державне регулювання регіонального розвитку	
Підтримуюча компонента	Стимулююча компонента
Сутність	
Державна підтримка регіонального розвитку соціально-економічного середовища за допомогою підтримки пріоритетних галузей	Державне стимулювання направлене на само активізацію регіону шляхом визначення точок зростання, розвитку потенціалу кожного регіону, децентралізації влади, інноваційні механізми територіального розвитку, стимулюванні кооперації суб'єктів територіального розвитку
Механізми, методи, інструменти	
Субсидія вирівнювання; державні програми і проекти; гранти; зниження рівня оподаткування; доступ до державних контактів; зниження відсотків за позицією; мікрокредитування; державні гарантії; підтримка малого і середнього бізнесу; прямі державні інвестиції в розвиток окремих підприємств та інше	Створення промислових районів, індустріальних технологічних парків, бізнес-інкубаторів; розвиток кластерів; створення СЕЗ і ТПП; створення та удосконалення інноваційної та соціальної інфраструктури; заходи щодо кооперації регіональних суб'єктів; стратегічне управління регіональним розвитком; заходи щодо ефективності використання потенціалу регіону та інше
Результат	
Вирівнювання регіонального розвитку; розвиток окремих територій і підприємств, галузей регіону; вирішення проблем розвитку регіону; реалізація соціально-економічного потенціалу регіону	Активізація діяльності суб'єктів регіону із саморозвитку; формування регіональних інноваційних систем; забезпечення бажаної конкурентної позиції; реалізація конкурентних переваг регіону

Підтримуюча компонента передбачає пряму підтримку держави та досягнення очікуваних результатів шляхом цільових витрат на вирівнювання становища в регіоні. Даний підхід доцільний при незначних відхиленнях показників добробуту регіону для стабілізації ситуації у короткостроковий термін.

Якщо розглядати соціально-економічну ситуацію в регіонах України, то в даному випадку доцільно опиратись на стимулюючу компоненту, так як вона забезпечує розвиток на основі побудови системи самодостатності, тобто гарантує стійкість добробуту території незалежно від економічної ситуації в державі.

Державне регулювання регіонального розвитку повинне охоплювати весь комплекс законодавчих, адміністративних, соціально-економічних заходів,

здійснюваних державними й місцевими органами управління.

У процесі податкового регулювання суб'єктами виступають органи державного і місцевого самоврядування. А об'єктами в даному випадку є доходи, майно, споживання, використання природних ресурсів та інше. Сам процес податкового регулювання відбувається у декілька етапів рис. 3.

Завданням процесу податкового регулювання є реалізація визначених цілей для забезпечення стабільного розвитку економіки країни у довгостроковій перспективі. Відхилення у податковому регулюванні в бік одного або декількох напрямків впливу призведуть до розбалансування економіки внаслідок порушення економічних інтересів основних

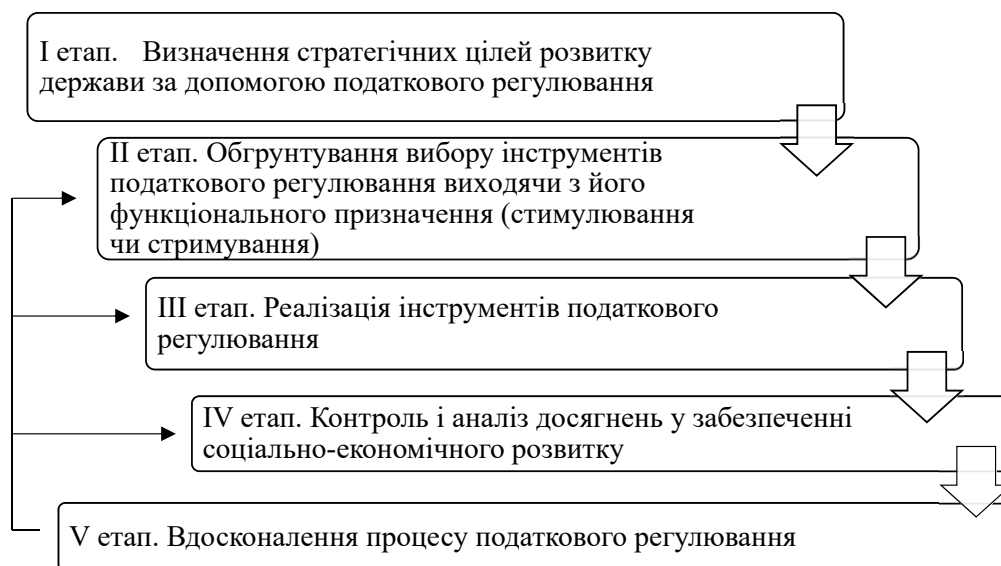

Рис. 3. Процес податкового регулювання

макроекономічних суб'єктів, а тому неможливим буде стабільний розвиток економіки країни в довгостроковій перспективі.

Таким чином, запропонований процес дозволяє враховувати ініціативи всіх рівнів влади в процесі регулювання диспропорційності розвитку регіонів країни, що базується на специфікації стратегій до рівня розвитку відповідних груп регіонів та використанні як інституційного забезпечення фондів регіонального розвитку та регіональної єдності. Вся система податкового регулювання покликана для ефективного використання наявних ресурсів регіонів з метою досягнення самозабезпеченості регіонів та, як наслідок, зниження диспропорційності їх розвитку.

На практиці податкове регулювання реалізується шляхом використання інструментів, які складають систему способів і прийомів управлінського впливу в процесі оподаткування, тому доцільно провести аналіз системи податкових інструментів регіонального розвитку.

Інструменти державного регулювання мають достатньо широкий спектр впливу у сфері регулювання соціально-економічних та політичних процесів. Однак, досвід державного регулювання як в Україні та і у світі показує, що фіскальна політика є одним із найбільш ефективних інструментів впливу, як у часовому форматі, так і у плані економічної ефективності для вирішення цілей державного регулювання.

Реалізація цілей державного регулювання економіки передбачає використання певних інструментів, сукупність яких утворює механізм державного регулювання.

Схема інструментів державного регулювання регіонального розвитку наведена на рис. 4.

Для досягнення поставлених цілей фіскальна політика використовує податкові інструменти. Податкові інструменти це – сукупність засобів впливу держави на економічну поведінку платника податків через їх економічні інтереси з метою досягнення визначеного економічного або соціального результату, які закріплюються в нормах податкового законодавства [1].

Інструменти, які застосовують в практиці податкового регулювання, не є однорідними – вони суттєво відрізняються за напрямками здійснення регулюючого впливу, сферою застосування, цілями, механізмом дії та іншими ознаками [17]. Класифікація інструментів податкового регулювання (рис. 5) допомагає сформулювати цілі соціально-економічного розвитку та визначити підхід для їх досягнення.

Основаючись на рис. 5, інструменти податкового регулювання поділяються на 4 основних групи, які також діляться за функціональним призначенням. Вони направлені на направлення суб'єкта господарювання до певної моделі поведінки, для забезпечення інтересів держави та суспільства.

Так стимулюючі інструменти направлені на заохочення платника податків до певної діяльності чи нарощення її масштабів шляхом зниження податкового навантаження, тобто збереженням фінансових ресурсів суб'єкта господарювання. Інструменти компенсаційного характеру направлені на підтримку економіки при негативних коливаннях, шляхом компенсації витрат суб'єктам господарювання. Застосування інструментів дестимулюючого характеру

Рис. 4. Інструменти державного регулювання територіального розвитку

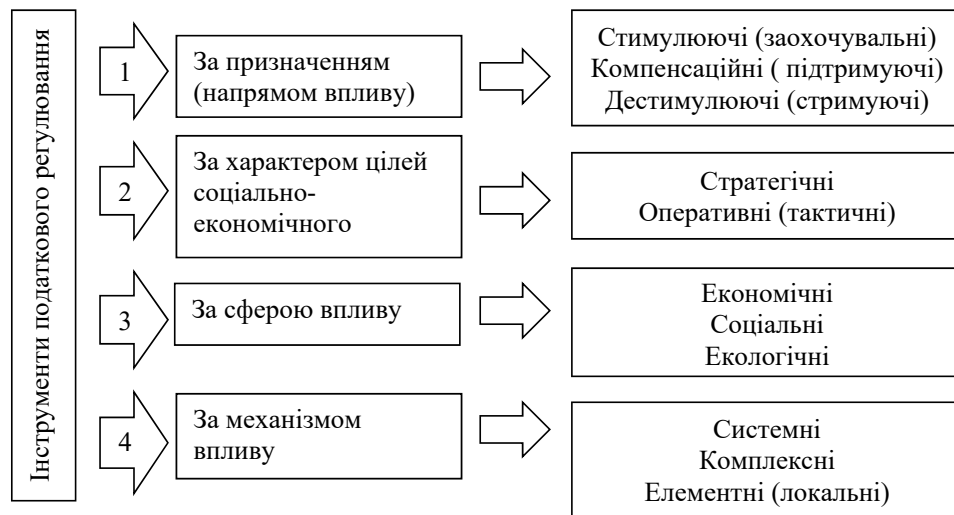

Рис. 5. Класифікація інструментів податкового регулювання [17]

відбувається у випадку дій суб'єкта господарювання, які не відповідають державним інтересам.

За характером цілей соціально-економічної розвитку інструменти податкового регулювання діляться на інструменти стратегічного і оперативного або тактичного характеру. В першу чергу такий поділ відбувається виходячи з характеру цілей, які можуть бути досягнуті в певний період часу. Стратегічні інструменти застосовуються для досягнення цілей соціально-економічного розвитку, а вже для їх досягнення створюються певні умови за допомогою інструментів оперативного (тактичного) характеру.

За сферою впливу поділ інструментів податкового регулювання відбувається відповідно економічним, соціальним та екологічним завданням. Класифікація інструментів податкового регулювання за ознакою «механізм впливу» поділяється на системні, комплексні та елементні (локальні) підрозділи. Так як дана класифікація більш об'ємна, то її варто розглянути детальніше для розкриття теми статті (рис. 6).

Системні інструменти податкового регулювання характеризуються тим, що застосовуються в цілому у системі оподаткування. Вони включають в себе наступні поняття [7]:

- загальний рівень оподаткування – податкове навантаження (зниження загального рівня податкового навантаження сприяє поживленню всіх економічних процесів і зменшення частки тіньової економіки, однак супроводжується тимчасовим скороченням доходної частини бюджету на період до відповідного збільшення податкової бази);

- структура системи податків (передбачає введення нових податків та виключенням із системи податків тих, яких регуляторний потенціал вичерпаний, а також зміна співвідношення податкових ставок за різними податками);

- застосування альтернативних систем оподаткування, до яких відносять: фіксований сільськогосподарський податок з юридичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності, спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, а також фіксований

податок з фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності.

Системний характер цих інструментів, проявляється в тому, що у випадку їх застосування принципово змінюється структура податкових платежів платників і об'єкти оподаткування.

Локальні інструменти податкового регулювання пов'язані з реалізацією регуляторного потенціалу кожного податку або збору зокрема, що визначається певним синтезуванням елементів податку й відповідним порядком обчислення податкових зобов'язань. До локальних інструментів відносяться такі елементи податку, як об'єкт оподаткування, склад платників податку, ставка податку, податкова амортизація та база оподаткування.

Інструменти податкового регулювання комплексного характеру одночасно мають вплив на кілька основних податків і зборів та, таким чином, для певних груп платників створюють спеціальний режим оподаткування. До них можна віднести спеціальні податкові режими, які вводяться за територіальною ознакою, а саме – СЕЗ (спеціальні економічні зони) та ТПР (території пріоритетного розвитку), а також спеціальні режими оподаткування за галузевою ознакою, наприклад, комплексні пільги за кількома різними податками й зборами, які надаються суб'єктам господарювання, що здійснюють діяльність в одній галузі або платникам, які здійснюють певний вид господарської діяльності.

Ефективність та масштаби податкового регулювання визначаються тим, наскільки повно потенційні платники охоплені податком. Так державне охоплення відбувається за рахунок виконання ефективної податкової політики на місцях, яка централізується на регіональному рівні.

Податкове регулювання на регіональному рівні відбувається за рахунок місцевих податків і зборів, що дозволяють впливати на розвиток малого і середнього бізнесу, тобто мають комплексний характер. Яскравим прикладом цього є єдиний податок, що був створений з метою активізації

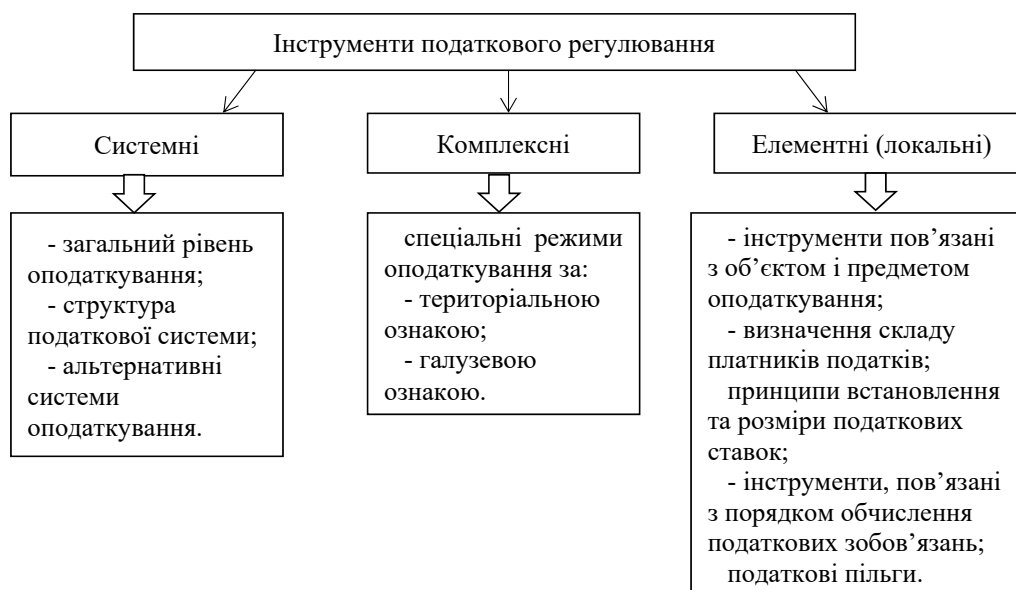

Рис. 6. Інструменти податкового регулювання за механізмом впливу

підприємницької діяльності як на місцевому так і на регіональному рівні. Це свідчить, що сам податок вже виступає як податковий інструмент регулювання розвитку регіонів. Також комплексним інструментом, але вже за галузевою ознакою є плата за землю. За допомогою диференціації ставок місцеві органи влади можуть стимулювати чи обмежувати сільськогосподарську діяльність на території їх повноважень.

Висновки. Податкове регулювання як бюджетно-податковий елемент є одним з найбільш оперативних і ефективних способів впливу держави на соціально-економічне становище в країні. Воно впливає на соціально-економічні процеси на макро-, мезо- та макрорівнях.

У процесі податкового регулювання суб'єктами виступають органи державного і місцевого самоврядування, а об'єктами в даному випадку є доходи, майно,

споживання, використання природних ресурсів та інше. Вся система податкового регулювання покликана для ефективного використання наявних ресурсів регіонів з метою досягнення самозабезпеченості регіонів та, як наслідок, зниження диспропорційності їх розвитку. На практиці державне регулювання регіонального розвитку відбувається шляхом використання інструментів, які складають систему способів і прийомів управлінського впливу. Фіскальна політика є не прямим інструментом впливу але за її допомогою вирішуються основні задачі регіонального розвитку.

За сферою впливу поділ інструментів податкового регулювання відбувається відповідно економічним, соціальним та екологічним завданням. Вважається, що одним з ефективних податкових інструментів активізації соціально-економічних процесів в регіоні є створення пільгових режимів оподаткування в рамках спеціальних економічних зон.

Література:

1. Андрущенко В. Л., Мельник В. М. Податкові важелі та стимули розвитку господарських систем (теоретичні засади та практика використання) : монографія. Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2006. 210 с.
2. Балашов Е. Система 5.10. URL: <http://www.balashov.com.ua/510>.
3. Варналій З.С. Підвищення ефективності податкової політики як чинник конкурентоспроможності підприємництва в Україні. URL: http://tpe.econom.univ.kiev.ua/data/2009_19/zb19_04.pdf.
4. Вишневецький В.П. Оподаткування в емерджентній економіці: теоретичні засади і напрями політики: монографія. НАН України, Ін-т економіки промисловості. Донецьк, 2012. 128 с.
5. Гурнак О.В. Податкові реформи в контексті соціально-економічного розвитку. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2012. № 5. С. 196–200.
6. Єфименко Т.І. Актуальні питання сучасних стратегій реформування податкових систем. *Фінанси України*. 2013. № 3. С. 7–26.
7. Іванов Ю.Б., Крисоватий А.І., Кізіма А.Я., Карпова В.В. Податковий менеджмент: навчальний посібник. Київ : Знання, 2008. 525 с.
8. Калінеску Т. В. Проблеми формування ефективних інструментів податкового регулювання в умовах інтеграції держав. *Вісник Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. Економіка*. 2009. № 111. С. 8–10.
9. Кізіма А.Я., Кушнірик І.П. Спеціальні податкові режими як інструмент податкового регулювання. *Галицький економічний*. 2009. № 1. С. 117–127.
10. Крисоватий А.І., Василевська Г.В. Новітня парадигма преференційного оподаткування : монографія. Київ : ЦУЛ, 2013. 260 с.
11. Соколовська А.М., Кошук Т.В. Податкова політика в Україні в контексті тенденцій реформування оподаткування у країнах ЄС. *Фінанси України : Наук.-теорет. та інформ.-практ. журн*. 2012. № 1. С. 94–115.
12. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег. Москва : Изд-во «Прогресс», 1978. 548 с.
13. Рикардо Д. Начала политической экономии и налогообложения. URL: <https://eksmo.ru/book/nachala-politicheskoy-ekonomii-i-nalogoovogo-oblozheniya-izbrannoe-ITD627795>.
14. Сміт А. Добробут націй. Дослідження про природу та причини добробуту націй / пер. з англ. О. Васильєва, М. Межевікіна, А. Малійський. Київ : ЗАТ "ВПІОЛ", 2000. 200 с.

15. Туган-Барановський М.І. Основи політичної економії. URL: http://ru.osvita.ua/vnz/ eports/ econom_history/25172.
16. Державна Стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року від 6.08.2014. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-п#n11>.
17. Иванов Ю.Б. Современные проблемы налоговой политики / Ю.Б. Иванов, А.Н. Тищенко. Харьков : ИД «ИНЖЭК», 2006. С. 238.

УДК 339.92

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

PECULIARITIES OF APPLICATION OF INTERNATIONAL MARKETING INSTRUMENTS IN FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY OF ENTERPRISES

Єременко О.М.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри маркетингу
Донецького державного університету управління*

Eremenko Elena

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Marketing
Donetsk State University of Management*

Ляшко І.І.

*кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри маркетингу
Донецького державного університету управління*

Lyashko Irina

*Candidate of Science in Public Administration, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Marketing
Donetsk State University of Management*

У статті розглянуто особливості функціонування суб'єктів господарювання в умовах інтернаціоналізації і глобалізації всесвітнього ринку і ринків окремих країн, інтеграції України в світову господарську систему. Розкрито сутність і значення використання інструментів маркетингу в умовах загострення конкурентної боротьби на світових ринках, розширення міжнародної торгівлі, більш динамічного і масового переміщення капіталів і робочої сили. Досліджено сучасні тенденції і основні фактори залучення підприємств і організацій до міжнародного маркетингу як особливої ринкової концепції управління діяльністю підприємства. Визначено основні функції і вимоги успішної роботи на зовнішньому ринку. Розглянуто елементи ефективної системи організації міжнародного маркетингу.

Ключові слова: глобалізація ринку, сучасні тенденції, особливості функціонування, інструменти міжнародного маркетингу, ринкова концепція управління, конкурентоспроможність, фактори залучення, підштовхуючі чинники, вимоги успішної роботи, система організації, ефективне функціонування.

В статье рассмотрены особенности функционирования субъектов хозяйствования в условиях интернационализации и глобализации всемирного рынка и рынков отдельных стран, интеграции Украины в мировую хозяйственную систему. Раскрыта сущность и значение использования инструментов маркетинга в условиях обострения конкурентной борьбы на мировых рынках, расширения международной торговли, более динамичного и массового перемещения капиталов и рабочей силы. Исследованы современные тенденции и основные факторы привлечения предприятий и организаций к международному маркетингу как особой рыночной концепции управления деятельностью предприятия. Определены основные функции и требования успешной работы на внешнем рынке. Рассмотрены элементы эффективной системы организации маркетинга.

Ключевые слова: глобализация рынка, современные тенденции, особенности функционирования, инструменты международного маркетинга, рыночная концепция управления, конкурентоспособность, факторы привлечения, подталкивающие факторы, требования успешной работы, система организации, эффективное функционирование.